

Flygtningelejren ved Fitting

Af Ejner Mathiasen, Fitting og Leif Ipsen, Oksbøl

Ca. 10 km i luftlinie syd-sydvest for Vandel påbegyndte det tyske luftvåben den 2. marts 1941 opførelsen af en radarstation og et teleknodepunkt. Stedets centrale placering i den tyske luftmeldeorganisation fremgår af fig. 1.

Om opførelsen af dette vitale område, som senere i ca. 2 år kom til at fungere som flygtninge- og interneringslejr fortæller en af egnens beboere, Ejner Mathiasen, følgende: »Gårdejer Johan

Holms ejendom var dagen før på 26 tdr. land. I løbet af meget kort tid var de 14 tdr. land beslaglagt til opførelse af en lille by, som skulle rumme det personel, der skulle bemane radarstation og telefonknodepunkt, i alt ca. 400 mand. - Den lille by fik eget vandværk og fængsel; på Skødegårds mark og på Johan Holms jord blev der støbt fundamenter, som skulle bære hver sin Würzburg Riese radar. På det højeste punkt i området, på Åge Pedersens mark blev der rejst en stor søgeradar.

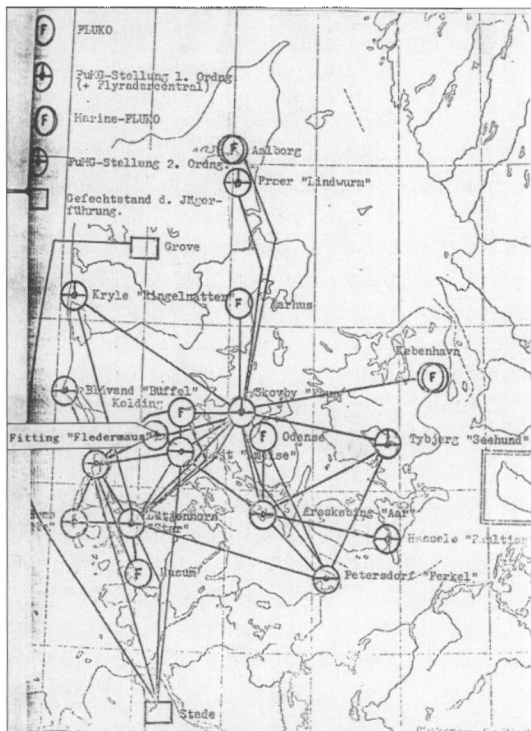
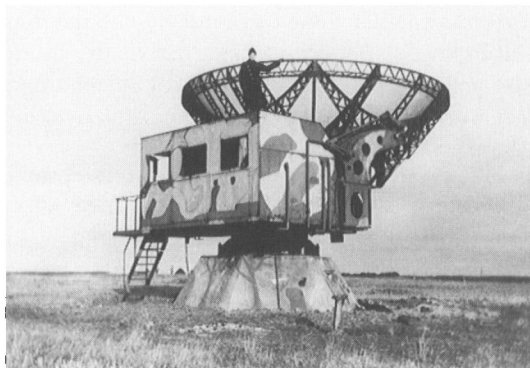

Fig. 1. Kort over den tyske luftmelde- og jagerorganisation.

»Würzburg Riese«-radar (under demontering).

I begyndelsen rejste man en del træbarakker, men efterhånden begyndte man at opføre husene i sten. Det var gule sten, som kom med toget fra Tyskland til Fitting station. Barakkerne var omkring 30 m lange og 14 m brede. Midt gennem bygningerne var der en lang gang med værelser på begge sider.

De første soldater, der kom her, havde det lidt primitivt; bl.a. måtte de hente vand fra Kragelund mejeri, indtil vandværket blev opført. Med den bedre vandforsyning fulgte også kloakeringsproblemer. Området var temmelig fladt; men man skaffede sig dog afløb både mod nord og syd. Efter lejrens rydning er man flere gang under dræningsarbejde stødt på dette kloaksystem (8-10" rør).

Byggeriet skred planmæssigt frem, og på det beslaglagte område, der efterhånden dækkede et areal på ca. 450 x 300 m, opførte man også en festsal, som lejlighedsvis blev brugt til både teater og gudstjenester, og hele området blev hegnet kraftigt ind med pigtråd. Fig. 2 viser en grundplan af lejren, optegnet i marts 1946.

Allerede inden den tyske kapitulation var flygtninge begyndt at komme til området. Således var både det nyrestaurerede missionshus og den nye skole i Vorbasse blevet beslaglagt til underbringelse af flygtninge. Da den tyske værnemagt havde forladt byen, blev disse flygtninge flyttet til lejren ved Fitting. Periodevis befandt der sig her op til 800 personer fra spædbørnsalderen til 90-årige, inden de igen blev flyttet til andre samlejre inden hjemsendelsen til Tyskland«.

Bevogtningen af lejren blev foretaget af tre overbetjente fra Kolding, assisteret af et antal CB'ere, (også kaldet »Føl«, fordi de altid var i følgeskab med en politibetjent). - Almindeligvis blev vagtpersonel ikke særlig højt værdsat blandt de, der skulle opholde sig inden for pigtråden; men i et personarkiv, som vi har haft adgang til under forarbejdet med denne artikel, fandtes et manuskript til en beretning om en begivenhed, som fandt sted i lejren, og som viste et meget menneskeligt træk hos en af de overbetjente, der havde ansvaret for bevogtningen af lejren. - Beretningen er skrevet af en mand fra Saarbrücken, Rolf Blume, der i øvrigt var lejrens tyske tillidsmand. Den blev bragt i »Saarbrückener Zeitung« den 22. december 1951, og lyder i dansk oversættelse således:

Lejrens tyske tillidsmand, Rolf Blume.

Overbetjenten Erindring om en flygtningelejr i Danmark Af Rolf Blume

En Saarbrücker, Rolf Blume, kom i forbindelse med 2. verdenskrig sammen med den store flygtningestrøm fra Østtyskland til Danmark og blev anbragt i en flygtningelejr på Lolland. Senere kom han til Fittinglejren, hvor han virkede som tysk tillidsmand. Her skrev han bl.a. en beretning om livet i lejren, som fortjener at blive bekendt for en større kreds. Rolf Blume skriver:

»I erindringen står han for mig: Den store bredskuldrede mand i den klædelige, mørkeblå guldrissede uniform - en af det danske politis overordnede - med det alvorlige, strenge ansigtsudtryk. Hans skridt var rolige og afmålte, når han dagligt inspicerede posterne omkring den med pigtråd indhegnede lejr, i hvilken der opholdt sig ca. 1000 tyske flygtninge fra Østtyskland - heraf ca. 800 kvinder og børn.

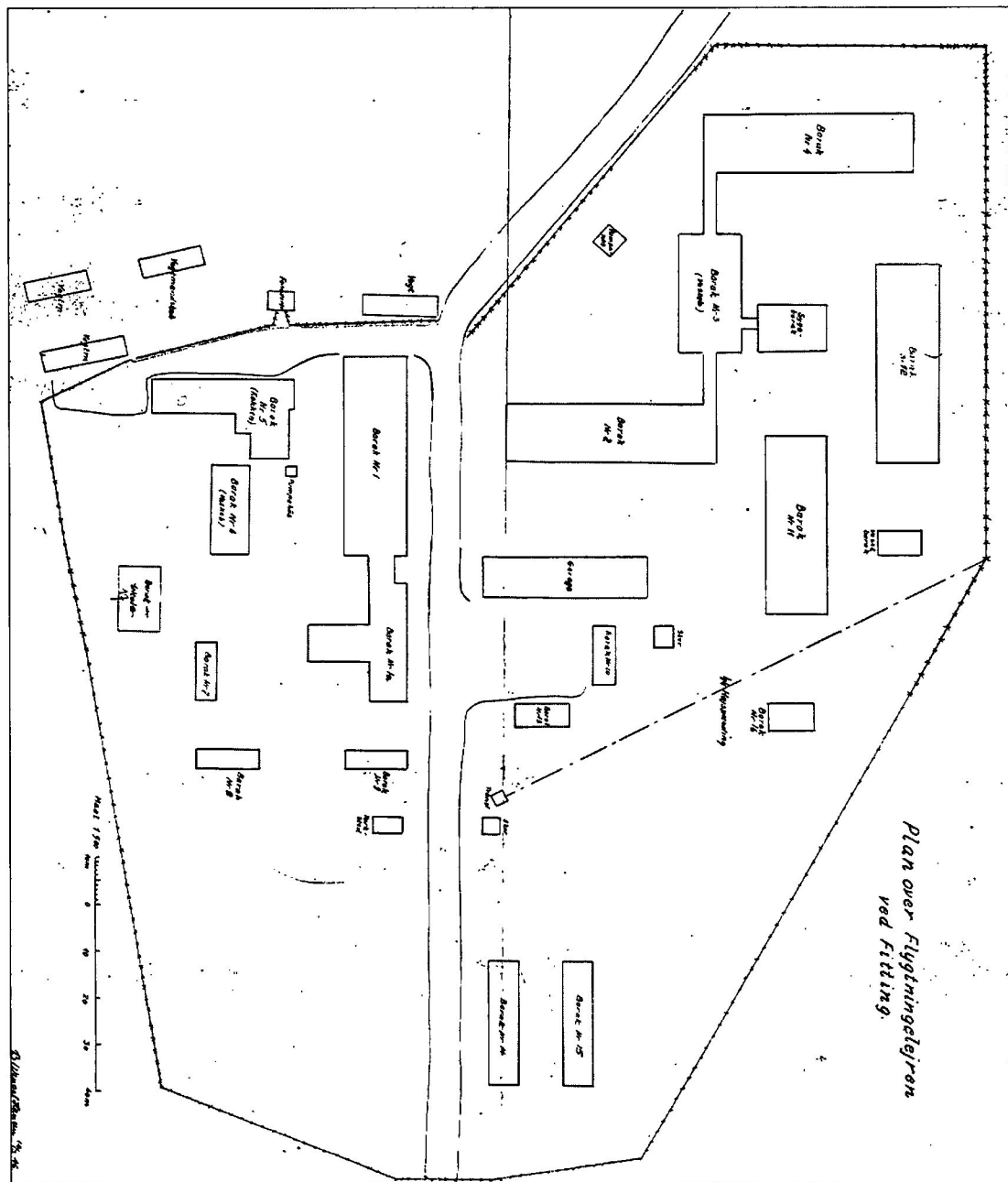

Fig. 2. Grundplan over Fittinglejren (1946).

Flygtninge ankommer til Fitting station den 6.1.1946.

Gennem hans retfærdige væsen og korrekte optræden var han en forbilledlig repræsentant for landet og myndighederne. Mændene i det danske politi havde det ærefulde ry at være blandt de høfligste i verden. Overbetjenten håndhævede streng disciplin blandt sine undergivne, den mindste forseelse blev straks påtalt. Trods denne strenghed nød denne tjenstlige og disciplinerede mand lejrbeboernes største højagtelse, selv om nogle mente, at han var følelseskold over for flygtningene.

En dag lod overbetjenten mig kalde i min egenkab af tysk tillidsmand til hans hyggelige værelse ved siden af vagtlokalet, hvor han bød mig på en rigtig kop kaffe og en herlig cigar af udenlandsk tobak. Hvilken nydelse efter årelangt afsavn, hvilken kostbar ting! Mens han røg den go-

de cigar, fortalte han mig på fejlfrit tysk, at han var så godt tilfreds med forholdene i lejren, og lod mig forstå, at hans overordnede havde samme synspunkt. Som en anerkendelse af lejrbeboernes gode opførsel havde han bedt sine foresatte om godkendelse af, at flygtningene - en søndag - det var i maj, måtte få tilladelse til at foretage en spadseretur udenfor lejrens område. I lejrens nærhed, ca. 1/2 times gang borte, mellem gyvel-lædte bakker, lå der en lille sø ved skovkanten. Der skulle vi i nogle timer nyde hvile og glæde med udsigt over et skønt landskab. Desværre havde han modtaget besked om, at en sådan tilladelse ikke kunne gives, idet reglementet for tyske flygtninges ophold i Danmark ikke tillod ophold uden for lejrens område. Undtagelser herfra ville ikke kunne gøres. På flygtningenes vegne takkede jeg

Flygtninge på vej mod lejren samme dag.

ham rørt for hans fortrolighed og forsikrede ham om, at vi overfor hans menneskelige forståelse fortsat ville bestræbe os på at videreføre det gode fællesskab i lejren.

Den næste søndag bragte os det herligste forårsvejr. Solen lod sine stråler spille over den velholdte lejrgade, græsset og blomsterbedene. Lejrbeboerne renklædte efter søndagsandagten vandrede frem og tilbage foran beboelsesbarakkerne, mens de kastede stjalne blikke ud over lejrboommen ved lejrens indgang. I lejrens nærhed var bøndergårdenes forhaver et spraglene blomsterhav, busketter og frugttræer en usandsynlig skøn farvesymfoni.

I vagtlokalets dør ved siden af afspærringsboommen stod overbetjenten og betragtede sceneriet. Pludselig vinkede han en af posterne til sig

og befalede: »Hent straks lejrtilidsmanden!« - Da jeg indfandt mig hos ham, sagde han med et alvorligt smil i en kort, bydende tone: »Fra klokken 14-17 er der udflugt til skovsøen for alle i lejren under min ledelse«. - Jeg trykkede tavst hans hånd, ilede ud i lejren og råbte, jeg skreg af glæde: »Børn 3 timers frihed i eftermiddag uden for lejren. Alle, der kan stå og gå, skal møde ved lejrboommen ved indgangen kl. 14«. Som en løbeild forplantede budskabet sig igennem barakkerne. Kvinder og børn jublede af begejstring, hele lejren var i oprør. Den ophidselse, som denne meddelelse udløste, kan kun den som i måneds- ja årevis har været indespærret forstå.

Længe før det fastsatte tidspunkt var alle klar til afmarch. Endelig blev lejrboommen hævet. En menneskestrøm vældede ud i det fri, for i løbet af

kort tid at bevæge sig i ordnede rækker. Turen gik forbi rene bondegårde med blomstrende buske og blomsterbede i forhaverne.

På de indhegnede græsmarker græssede velnærede rød-brune køer og ungkreaturer. Kritisk blev markerne og kvæget vurderet af bondemænd og koner fra Østpreussen, og det blev fastslået, at det var veldrevne landbrug. Langs vejkanterne blev der plukket markblomster og bundet buketter, ledsaget af kvindelatter og børnejubel. Mændene (i lejren var der kun ganske få, mest ældre) var alvorlige, men dog med et udtryk af tilfredshed i ansigtet.

Pludselig under vandringen mellem gyvelbuske og under opstigningen af en lille høj, lå foran os den lille skovsø, dybblå, farvet af reflekset fra den klare forårshimmel. - Hvilken vederkvægelse for hjerte og sind efter lejrlevets lange ensformighed. Forsamlingen delte sig op i flere grupper. Mænd og kvinder lagde sig i skyggen af skovkanten, børnene legede og sprang muntert omkring. Da, midt i al løssluppenhed, hurlumhej og glæde, lød en alvorlig melodi, i begyndelsen istemt af nogle få. - Flere og flere stemte i og nu steg den som en koral op imod himmelen, Østpreussensangen:

*»Du land med dunkle skove
og krystalklare søer
over åbne marker
sker underfulde mirakler.*

*Stærke bønder vandrer
bag hest og plov
over brede agre
fugletræk stryger af sted.*

*Og havene synger
tidernes koral
Elge står stille og lytter
til suset fra evigheden.*

*En ny dag begyndt
over mark og eng
lys bryder frem
vælder op i øst.«*

Da løb tårerne nedad de sorgfurede kinder hos de voksne, længselstårer efter hjemegnen. Børnene stirrede med vidtåbne øjne på mødrene, som kort før havde været så glade. De små børn kunne slet ikke forstå dette pludselige stemningsskift. - På en høj i nærheden stod overbetjenten, ensom og tankefuld. Tænkte han mon på kone og barn, som boede langt fra lejren, i et stort hus, i god behold og forskånet for krigens grusomheder?

Hurtigt forløb der et par timer. Vi brød rettidigt op, da vi ville være tilbage i lejren præcist på det fastsatte tidspunkt. Oprækkende skyer tydede på uvej, der nærmede sig og skyndede på os. En kort styrtregn overraskede de sidste af vandrerne; noget gennemblødte passerede de indgangen til lejren. Lejrbommen sænkede sig bag tilfredse mennesker, hos hvem regnvejret ikke kunne ødelægge stemningen. Da jeg som den sidste passerede lejrindgangen så jeg bag vinduet i vagtlokalet vores vogters ansigt. En forsinket regndråbe løb ned ad vinduesruden. På afstand så det ud, som om en tåre af bevægelse løb ud af øjet på overbetjenten. I samme øjeblik forgyldte strålerne fra den nedgående sol hans ansigt med et forklarende skær.

Nogle dage senere fortalte han mig med et skælmsk smil, at hans foresatte havde givet ham en røffel på grund af hans egenmægtige handling. Samtidig var det blevet tilladt ham at foranstalte flere søndagsspadsereture efter eget skøn. Disse spadsereture blev herefter hyppigt foretaget, både i den nære og lidt fjernere omegn af lejren, og gav os herved lejlighed til at lære det rene land Danmark nærmere at kende - og sætte pris på det«.

Fra den periode, hvor lejren fungerede som flygtningelejr, findes ikke meget historisk materiale. Denne artikel baserer sig derfor væsentligst

på Paul Lunds privatarkiv samt den bog, som han i 1953 udsendte under titlen »Bag flygtningelejrens pigtråd«. - P.L., der i en periode i 1945 havde været ansat i den af »Dansk Røde Kors« ledede flygtningelejr i Blåvand, blev i begyndelsen af 1946 af Statens civile Luftværn i Kolding ansat som leder af flygtningelejren i Fitting. Kort efter sin tiltrædelse som lejrleder og i forbindelse med ankomsten af et større antal flygtninge fra Lolland, holdt P.L. - efter at man havde indledt med at synge et par tyske folkesange - følgende meget tankevækkende tale:

»Ærede forsamling af medborgere i vort lille samfund, mænd, kvinder og ungdom, - hjertelig velkommen til vor første sammenkomst i lejren i Fitting. Mit håb, mine ønsker og min bøn har været, at vi i aften må lægge en god grundvold for det åndelige fællesskab, som vi vil forsøge at bygge op med alle de midler vi har til rådighed, som den kgl. danske regering velvilligt giver os, og som vore egen opfindsomhed, formåen og vilje skænker os.

Vi vil sammen søge her i Fitting at genskabe et stykke hjemland for Dem, så den tid, De skal være her må forløbe så tålsom som muligt og blive så berigende og frugtbringende som gørligt.

Børnene skal have det normale barns skole, og de unge skal oplæres og dygtiggøres ved dagligt arbejde og i deres fritid skal de synge, dyrke sport og øve husflid.

Mødrene, hvis energi er stoppet, skal hjælpes til påny at genskabe orden og akkuratesse omkring sig og pleje deres børn og sørge - så vidt gørligt - for deres fornødenheder.

Lejrens mænd skal - så vidt muligt - alle beskæftiges ved deres arbejde - desværre har vi jo ingen jernbane i lejren, så Pröjse, Gläser m.fl. må søge ind i andre erhverv; men til stor lykke for os alle er her dagligt arbejde for alle villige hænder og når foråret kommer, må parolen være: Hver familie sin køkkenhave!

I vort lille samfund har vi en del højt intelligen-

te mennesker, de berlinske skolefolk, amatørskuespillere, musikalske genier, tidligere ledere af større virksomheder, alle disse beder jeg, at de vil yde alt, hvad de formår i form af foredrag og optræden; og når enhver gør sit, vil arbejdet lykkes og være med til at bygge det nye Tyskland op.

De kom til vort land som flygtninge i en tid, hvor vi var undertvunget af Tyskland. Efter Deres lands sammenbrud er De her på ubestemt tid, interneret i lejrene som et fremmed element i vort folk. Fortiden har været streng, og fremtiden vil blive hård, og stundom vil det forekomme de fleste her, at alt er håbløst; men jeg er glad ved at kunne sige, at intet er sikrere end at der også er håb for det tyske folk; men dette håb er ikke ensbetydende med hverken et igenkommende kejserrige eller noget stortysk livsrum.

Lad mig minde om nogle begivenheder i historien, der viser at et folk med livskraft forgår ikke. Tænk på Israels historie! Siden år 70 efter Kristi fødsel har de været i landflygtighed, pint, plaget og forfulgt af alle, særligt af de såkaldt kristne nationer i Europa; men folkets livskraft er ukuelig og de har efter hver forfølgelse rejst sig påny, og vi ved, at der i den hellige skrift står, at de en dag påny skal leve som et selvstændigt folk i det hellige land, der i den allerseneste tid under dygtig jødisk ledelse og arbejde er ved at forvandle sig fra ørken til en oase af skønhed og rigdom. -

Eller lad mig minde om Polen. Fire gange har dets nabostater bekæmpet det og udslettet det af landkortet, men hver gang er det genopstået denne gang efter kun 6 års forløb.

Visselig! Der er håb også for Tyskland; men håbet bliver først til virkelighed, når tyskerne forstår, at de som folk har syndet og at den enkelte i folket har sit medansvar for den lidelse Tyskland har påført millioner af sagesløse mennesker i såvel sin egen midte som i de omkringliggende lande.

Mit håb og mit ønske skal være, at de tyske mennesker, der opholder sig her i lejren, til sin tid

i deres hjemland vil være med til at opbygge et Europa, der er vor slægt værdig. Dette kan gøres, hvis vi begynder påny at leve efter de sandheder, som Kristus forkyndte, bl.a. denne: Alt, hvad du vil at andre skal gøre mod dig, skal du gøre mod dem.

Tysklands tragedie i en nøddeskal er denne, at folkets ledere fornægtede Gud og gjorde sig selv til guder, derfor undergangen. Israels historie er spejlbilledet, men ligesom der i Israel var 40000, der ikke bøjede knæ for afguderne, tror jeg at der også i Tyskland var et stort tal, der forsagede Hitler og alt hans væsen, og for deres skyld vil folket en gang påny genopstå.

Enhver der sidder her i salen har sit medansvar og må tage det op - navnlig de tyske unge kvinder og mænd, fremtiden er deres, og jeg ønsker dem lykke dertil. - Mødet afsluttedes med at alle sang »Så tag da mine hænder. . .«

Et af de store problemer i en flygtningelejr var at holde flygtningene beskæftiget. I bestræbelserne på at aktivere så mange som muligt og for

gradvis at vænne flygtningene til at leve under demokratiske forhold, blev et stort antal beskæftiget i lejrens daglige administration. Ud af de i lejren boende flygtninge blev der valgt en tillidsmand, der havde direkte reference til lejrchefen. Fra den 12.2.1946 og indtil lejrens ophør som flygtningelejr fungerede således hr. Rolf Blume fra Königsberg, en mand som øjensynligt forstod at skabe et godt tillidsforhold til den danske lejrledelse. Kopi af legitimationskort, udskrift af valgprotokol samt oversigt over lejrstabens sammensætning pr. 12.2.1946 er illustreret nedensstående.

Lejrstab for flygtningelejren i Fitting

1. Tillidsmand/forbindelse til dansk administration (1)
2. Barakformænd (8)
3. Kontrolpersonel (8)
4. Lærerstab (10)
5. Sportsinstruktører (1)
6. Sundhedstjenesten (6)

L e g i t i m a t i o n !

Ihændeleveren af denne Legitimation,
Herr R o l f B l u m e,
født den 20.4.81, er Flygtningelejrens Fitting (Distrikt Kolding)
tysk Tillidsmand. *begn. Vingsted*

FLYGTNINGELEJREN
VINGSTED Dansk Lejrledereren.
Telf. Ødsted 86

Fitting, den 10.6.1946
FLYGTNINGELEJREN
FITTING
Tlf. Vorbasse 53

Paul Stund

Fig. 3. Legitimationskort for Rolf Blume.

7. Køkkentjenesten (7)
8. Forplejningstjenesten (3)
9. Forplejningskontrol (3)
10. Depotforvalter (1)
11. Snedkerværksted (3)
12. Smedie (3)
13. Skomagerværksted (2)
14. Sadelmagerværksted (1)
15. Snedkerværksted (1)
16. Værksted (1)
17. Arbejdskolonneførere (2)
18. Opsynsmand (1)
19. Kulturel service (1)
20. Sjælelig omsorg (1)
21. Børnehavelærere (3)
22. Forskellige arbejdspladser (9)

Oversigten er formentlig udarbejdet pr. 12. feb. 1946, på hvilket tidspunkt der også blev valgt tysk tillidsmand (hr. Rolf Blume). Tallene i () angiver antallet personer, der anvendtes i de forskellige forvaltningsområder.

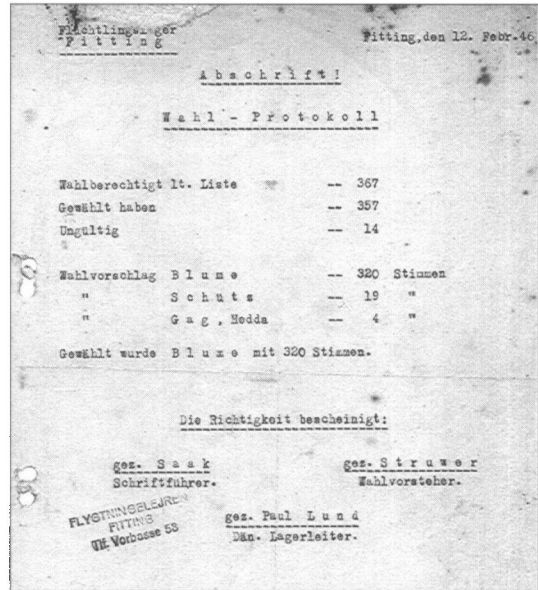

Fig. 4. Udskrift af lejrens vagtprotokol.

Som man kan se i denne oversigt, krævede lejrens daglige drift medvirken af 70-75 personer, og mange af de jobs, der blev udført, indgik i en form for »omgangstjeneste«. For de flygtninge, som ikke havde tjeneste, var det nødvendigt at organisere både en form for undervisning på forskellige niveauer og derudover forskellige former for »fritidsbeskæftigelse« og underholdning.

Med hensyn til lærerkræfter var lejrledelsen i den heldige situation, at man disponerede over kvalificeret personel blandt flygtningene til såvel den elementære som den videregående skoleuddannelse. - Den gejstlige tjeneste var også lagt i faste rammer, præget af lejrlederens kristne holdning. For interesserede var der oprettet danseskole om aftenen, og til haveinteresserede var der udlagt et område til små køkken- og blomsterhaver. (Herfra stammer navnet »Havebyen Fitting«, som flygtningene kaldte deres lejr).

Bedst som lejren havde fundet en rytme, som både lejrledelsen og flygtningene var godt tilfredse

med, kom der omkring den 10.-11. juni 1946 meddelelse om, at alle flygtninge skulle flyttes til en flygtningelejr ved Ålborg (Ålborg Øst). Ordren skabte furore og bekymring blandt flygtningene, for sidstnævnte lejr havde ikke noget godt ry på sig blandt flygtningene. - I løbet af få dage var lejren rømmet, og lejrlederen og en del af hans stab blev forflyttet til Vingstedlejren.

At P.L. havde forstået at lede Fittinglejren på en måde, så at flygtningene følte sig trygge, fremgår af det store antal afskedsbreve, -digte og sympatitilkendegivelser, der blev givet ham i forbindelse med flygtnings pludselige afrejse. Vi har udvalgt et enkelt eksempel, skrevet af to af hans nærmeste tyske medarbejdere, professor Fritz Strohmeyer og hans niece, adjunkt Ilse Buchholtz. Afskedshilsenen lyder således:

Vor hr. Lund til afsked!

Pigtråd, vind fra alle sider. Sørgende glider blik-

Udsigt over Fittinglejren (mod vest). Til venstre køkkenet, til højre barak 1.

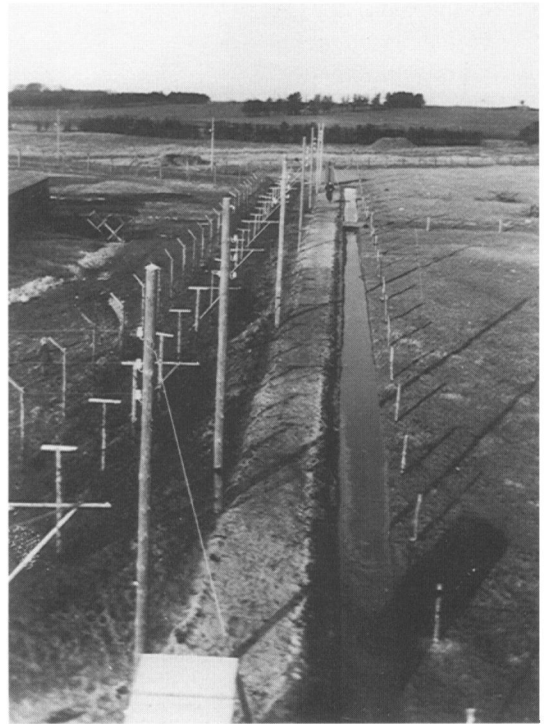
ket over dystre barakker, grå elendighed og jammer fylder det sørgende hjerte.

Da kommer med smil og glad spøg i de godmodige øjne vor hr. Lund. Og? Som om en troldmand var virksom, lægger vinden sig. Solen skinner, bekymringerne viger, og verden synes os uden pigtråd.

Dog igen trykker de tunge sorger: Hvad bringer os morgendagen? Vi ønsker os ud af sorgens nat, da banker det sagte på vor dør, så på denne - så på hin. For hver en gang, hvem banker, hvem? Ingen hr. Lund? Og? Kan han trylle? Et godt råd til en? Til en trøst? Til en opmuntring til dåd, til andre alvor og dybe tanker? Bedre fremtidsbilleder viser sig over barakkerne, og for en tid glemmer vi pigtråd og lidelser igen.

Dog, i Fitting skinner solen ikke længere for os på pigtråd og barakker. Pakke igen, kvinderne ængstes, dog hvor en græder kommer vor hr. Lund. Hvem græder? Se dog opad. Har I glemt himlen deroppe? Der er ingen pigtråd. Det er hans ord, og igen tryller han, og vi glemmer pigtråd, barakker og vind.

Mange måtte han give noget, mange for hele livet. Men alle, som hans ord gav noget, de tænker på ham med et hjerte, fuldt af taknemlighed. Glemte er pigtråd, lidelser og smerter, glemt er ba-

Lejren var forsvarligt indhegnet.

rakker og flyvende sand, kun ikke troldmanden i Fittinglejren.

Fitting, den 13.6.46.
Prof. dr. Fritz Strohmeyer,
fru Ilse Buchholtz, adjunkt.

Den 17. juni 1946 blev der afholdt et møde i Fittinglejren med repræsentanter fra Statens civile luftværn og Rigspolitiet for at forberede lejrens overtagelse af sidstnævnte myndighed. Lejren skulle fremover anvendes som »Rigspolitiets Interneringslejr for »obnoxious Germans« (uønskede tyskere). - Den 18.7.1946 overtog Rigspolitiet bevogtning og administration af lejren, og forskellige ændringer blev foretaget med hensyn til afspærrings- og sikringsforanstaltninger.

Varebeholdning med Pris ved Oytælling d. 18' August 1947.

—0000—

8	Ds. Kalvekød i Kraftsky	5,40	43,20
5	" Griseeylte	5,50	27,50
8	" Champignon Fløde-Suppe	2,25	18,00
1	" Sherry Filet		9,77
6	" Leverpostej	0,50	3,00
1	" Hakrel i Tomat		0,96
3	" røget Saal i Olie	2,23	6,69
3	" Nordseesardiner i Olie	1,03	3,09
2	" Geffilet i Malt	1,34	2,68
23	" smaa Svinetunger	1,95	44,85
1	Gl. Piccailily		0,00
4	Ds. Nescafe	2,85	11,40
4	Pk. The	6,50	1,35
			<hr/>
			168,49
4	Er. Puddingpulvere	0,40	1,60
30	Er. Husblas	0,17	5,10
12	Er. st.Kanel	0,15	1,80
6	Er. Karry	0,15	0,90
4	Er. Atamon	0,15	0,60
3	Gl. Karry	0,85	2,55
2	Fl. Tomatpure	3,75	7,50
2	Pk. Makaroni	1,42	2,84
5	kg. Byggryn	0,68	3,40
1	" Sagogryn		0,00
2½	" gule Arter	1,99	4,97
			<hr/>
			isalt .. 198,75 Kr.

RIGSPOLITIETENS INVESTERINGSLEJRE under Afvikling,
Fitting pr. Vorbasse, den 19' August 1947.

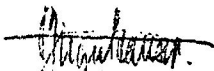

Birger Hansen.
Politiasistent.
Løjtnant.

Fig. 5. Lejrens varebeholdning pr. 18.8.1947.

Frem til udgangen af 1947 fungerede lejren som interneringslejr, og blandt prominente tyske personer, der har opholdt sig her indtil udvisning til Tyskland, kan nævnes fru dr. Best.

I løbet af juli måned modtog en del af det civil ansat personel deres opsigelse med udgangen af august måned og den resterende varebeholdning blev optalt.

Herefter ophørte lejren med at eksistere; bygningerne blev revet ned og arealerne retableret. Vedrørende denne sidste periode af lejrens historie er der ved Rigspolitiets foranstaltning iværksat en »kulegravning« med henblik på udfærdigelse af en historisk redegørelse, som vi håber vil kunne danne grundlag for en opfølgende artikel.

Ejner Mathiasen, Fittingvej 40, Vorbasse, f. 1907, fhv. murer. Har tidligere skrevet i »Fra Ribe Amt« og også lokalhistoriske skræberetninger, der ligger i Vorbasse Lokalhistoriske Arkiv.

Leif Guldmann Ipsen, Østparken 92, 6840 Oksbøl, f. 1922, pens. oberstløjtnant, kommandant for Oksbøllejren 1977-1982. Har tidl. skrevet »Oksbøllejren gennem 50 år« (1979) og flere artikler til »Fra Ribe Amt«.